

lán az az Öserő, a mit Istennek neveznek . . . mi ez egyéb, mint lélekgyilkolás! A népnek írának holmi hókusz-pokuszkörökről, az intelligenciának a hatalán-ról, az eredmény egy: a nép aztán gyilkol furkós bottal, bicskával, az intelligencia pedig angol-revolverrel. Hát még az ilyen „sajtó“-nak milyen az erkölcsi érzéke! . . . A multkor egy szerkesztői üzenetet olvastam: Baranyai menyecske nek, aki állítólag a „sajtó“-hoz fordul tanácsért, mikép csalja meg az urát; s ez a „sajtó“ a házasságról úgy beszél, mint a középkorból maradt korhadtt intézményről, melyből a mai kulturnemzedék számára annak a gyönyörű vitágnak, a szabad szerelemnek kell kinőni. Ez a „sajtó“ aztán legnagyobb elensége az államfőknek, a tekintélynek s mégis az a „sajtó“ fizetve van a hatalmon levőktől, s ingyen jeggyel első osztályban utazik s a téli kurát Abbáziában tölti el.

Uraim, le a kalappal a sajtó munkásai előtt, ezek a valódi haza-, nép- és lélekmentők, kik sokszor egy egész életet hoznak áldozatul a sajtó oltárára. Miszcionáriusok ők, oltárak az a rozoga asztal, ott a szerkesztőségben, kehely rajta a tintatartó s keresztje az a toll, mely éjjelről-éjjelre ott serceg fáradt kezükben.

Olaszországban a vallás ki van üzve az iskolából s Olaszországa az a szomorú dicsőség, hogy a legtöbb anarhista olasz. S az elsőnek természetes következménye az utolsó. A germanikusok édességgel, csecsebecsékkel csalogatják be az utcáról

a kóborló olasz gyermekeket, hogy így megtanítsák arra: nézd édes kis gyermekem, ez az ember, ki melletted elmegy, épen olyan ember, mint te s ha te azt megbántanád, nemcsak a világi hatóság büntetne meg — egy kicsit, hanem van az égben egy mindenható Úr, ki megbüntet — nagyon. Ne nézz hát gyűlölettel még ilyen csöppség korodban másra, ki talán jobb létben van, mint te, hanem szerezd embertársadat.

Óh, megmarad-e ez a kinnal belesöpögtetett tanítás abban a gyermekben? Elég bizonyítéka ennek az, hogy egy V. gimnazista olasz gyerek már gyűlölettel villogó szemekkel néz a reverendára s éretlen büszkeséggel dicsekszik, hogy ő Istenben nem hisz.

És tény az, hogy Olaszországból kerülnek ki a Luchenik, kik megforgatják törüket egy asszony szívében, csak azért, mert az koronás asszony — még akkor is, ha azt csak áldás kíséri léptein; menyívvel inkább sűtik el karabélyaikat akkor, mikor annyira kedveznek a körülmények, annyi a mentő alkalom, mint Portugáliában!

Kik hát a gyilkosok? De vestris semper aestuat carcer — így van és így lesz, míg a vallást mint „magánügyet“ a család keretébe toloncolják.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmelegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

főpásztori kegy őt a felesikkerületi főesperesi méltóságra emelte, örömmel adánk halát Istennek, hogy a tekintély és szeretet hivatalának vezetésére ily különös kegyelmekkel megáldott férfút rendelt. De ime, rövid ideg — még egy évig sem — tartott örömmünk. Lehullott a mi koronánk, oda ami büszkeségünk, Rancz János meghalt.

Rancz Jánosban minden meg vala, ami a valódi nagysághoz megkívántatik. Szívében mélyen hordotta az igazi nagyság alapját, az alázatosságot, lelket pedig a papnak második fötulajdonsága — az ártatlan Bárány példájából merített — nyájias szelidség ékesíté.

Alázatossága, természetes, nyílt őszintesége az egyházi és világi hatóságok bizalmát, becsülését szereztek meg számára. Szelidségével pedig utat nyitott magának a vele egyenrangúak szívéhez s lekötölte magának a kisebbeket.

Mint pap nemesak hirdetője, de megtestesítője volt az igaz szeretetnek. Innen van, hogy ismerősei, barátai, különösen volt hívei és alattvalói áldón gondolnak emlékre. Ő mindenkivel jót akart tenni. Krisztus szellemében mindenkinek mindene törekedett lenni.

Hivatását az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlása által sietett betölteni. E téren határt nem ismert és éppen fizikai anyagi erejét és lelki tehetségét egészen a végletekig nem ki-mélte.

Áldozatkészsége, szeretet-teljes részvéte a szűkölködők iránt oly nagy vala, hogyha talárját kérte volna valaki, azt is oda adta volna. Ha látta sirni a szenvedőt, vele sirt; ha hal-

lotta a fájdalom jékkialtását, szíve érzékenyűit s könnyei záporoként hullottak. Erős, bátor, retenthetlen volt a bűn ostromlásában, de a bűnbánat könyeinek látására együtt sirt a bűnössele.

Fájdalom, nyomor, szenvedés oly mély részvétet ébresztettek szívében, hogy midőn ezekről kellett szólnania, hangja elakadt s csak néma könnyei beszéltek egy ideig tovább. Ebből érthető ama rendkívüli hatás, melyet szónoklataiban csak ő tudott elérni. Hozzáférfőközt az elfásult, hithideg szívekhez. Beszédeinek kegyelmi hatása alatt felolvadt a szívek jégkérges s az isteni szeretet melege új életre támasztotta a bűnben megatalkodott lelket.

Rancz János székely vérből származott s saját népének vezérferiáknént küldé az Úr, hogy e sokat szenvedett, nyomorral küzködő népnek földi és örök üdvét munkálja. Ő ezen küldetésnek törekedett is megfelelni. Élete folytonos munka volt; ő a nemes munkásságnak ideális alakja vala. Nehéz pozícióin a folytonos tevékenységre volt életeleme. Önzés, öncélt való küzdelem őt nem vezette, ő mindig a közjóért küzdött.

Küzdött s — fájdalom! — már nem küzd, életét kiöltö a halál. S ez annál keserűbb, mert csak egy Rancz Jánpsa volt Erdélynek és ki tudja: mikor tamad meg egy második? Még életében szálló ige lett a székely nép ajkán eme mondás: „Sok víz foly le az Olton, míg egy második Rancz János születik.“

De ha az eltűnő életet le is típorta a halál, a kegyelet szent érzését meg nem semmisítheti; ha elrabolta is a porlandó testet, de

Kath. Népszövetség.

Gyulafehérvár.

A katolikus népszövetség szervezése Gyulafehérvárt. E hó 9-én, dél előtt 11 órakor, a kath. népszövetség városunkban is zászlót bontott. Már szombaton ily szövegű plakátokat olvastak nagy érdeklődéssel az emberek: „Polgártársak! Február hó 9-én d. e. 10³/₄ órakor az Európa szálló nagytermében szervezni fogjuk a katolikus népszövetséget. A bekes polgári életre fojtó erővel nehezül az idők sulya; viharok tépdesik országvilágszerte az ezredéves hagyományokat; sarkából akarják kiemelni hitetlenek, hazátlanok a fennálló társadalmi rendet. Egyetlen védelmi eszközünk e vesztérhes időben — egy vallásos, hazafias, országos népszövetség. Polgártársak! Kiket e szent ügy lelkesít, a vasárnapi alakuló gyűlésre jertek el mindannyian.“ A város értelmiségének színe-java hívta össze a kath. híveket az Európa szálló dísztermébe, melyet az érdeklődő közönség egészen megtöltött.

Itt láttuk a város legintelligensebb elemeit és a tekintélyes polgárságot. Képviselve volt a székeskáptalan, kir. törvényszék, ügyvéd és orvoskar, a központi papság, tanárikar, adóhivatal, posta- és táviró, vasut stb. stb. mintegy 300 férfi.

Pont 11 órakor megjelentek az elnöki emelvényen: Ujfalusi József dr. apátkanonok, Korbulj Ignác kir. ítelő táblabíró, Áved Jakó lovag, nyug. gimn. igazgató, Fejér Gerő dr., Rass Károly főgimn. tanárok és Papp György nyomdaltulajdonos.

Ujfalusi József dr. apátkanonok nyitotta meg a szervező értekezletet. Beszédében élesen esetelte azt az aknamunkát, melyet egyházunk ellen folytatnak a titkos társulatok, a szociáldemokrácia és a megmetelyezett sajtó. Frappáns vonásokban mutatott reá a fogyaszt-

el nem rabolhatja a nemes lélek szellemét. Nem, mert élni fog az ő emléke azoknak lelkében, kik őt ismertek. És a kik a valódi nagyság előtt tisztelettel tudnak meghajolni, azok sokáig fogják az ő nevet emlegetni. Biztosítéka, záloga ennek ama fájdalomteljes közhangulat, melynek hatása alatt egy vármegye népe hullatta könnyeit Rancz János halála fölött, a mely könyvekben a drága halott nagyságának sugarai ragyognak vissza.

Felül áll már Rancz János minden dicséretben, de emléke nincs felül a szeretet és tiszteletben. Az ő nagysága nem állott a rang, a hivatal magasságában, melyre érdemei emelték; mert ma, midőn ezek elmúltak, sirva sirunk az ő elvesztése fölött. Nem feledjük őt, nem hal ki emléke lelkünkől, élni fog ő hívei, barátai, ismerősei szívében. Igen, mert „halott csak az, kit elfelejtene.“ Őt pedig nem fogják felejteti, mert hagyományként száll szájról-szájra az Olt mentén, az ő Hargita alján nemzedékről-nemzedékre az ő drága emléke.

Nem halt ő meg, hisz halála a testnek megdicsőülése az igaz léleknek. Az ő halálával egy élet aludt ki e földön, de csak azért, hogy a lélek előtt megnyíljen az örök élet és Jézus isteni Szívén találja nyugalmat az, ki ezeknek szívet gyógyítá, erősíté, élteté, a legszentebb Szív vérel.

Legyen áldott emléked drága főesperesünk! Az irgalom Istene támasszon föl egykor örök dicsőségre!

Verebesi

tási uzsorára, a jogvédelem hiányaira, melyek koldussá teszik népünket.

Mind oly dolgok ezek, melyek ellen szervezkednünk, szövetkezniük kell, hogy kath. egyházunkat, kath. népünket ne zsarolhassák, büntetlenül tovább ne bántalmazhassák. Hatásos beszédjének végével, felkérésére Fejér Gerő dr. hittanár felolvassa a kath. népszövetség alapszabályainak főbb pontjait, melyekből tiszta meggyőződést szereztünk arról, hogy egyedül a kath. népszövetség képes arra, hogy a mindenfelől ellenünk irányuló titkos és nyílt támadásokat sikeresen verhessük vissza. Hatalmas és lelkes beszédében arra kéri az egybegyűlteket, hogy ezt a szükséges intézményt, a kath. népszövetséget itt városunkban is alapítsuk meg.

Ezután Korbuly Ignác kir. ítélőtáblabíró mondott gyűjtő hatású beszédet, melyben atyai hangon, kérve-kéri polgártársait, atyafiát, hogy még ma alakítsák meg a kath. népszövetséget, mert már ütött a tizenkettedik óra, tovább szunynyadnunk nem szabad.

Hasonló szellemben beszélt Avéd Jákó lovag is. Ő szerinte, még akkor is megkellene alakítani a kath. népszövetséget, ha nem volna oly sok ellenségünk, mert ki tudja, mit hoz a jövő egyházunkra??

Majd Papp György könyvnyomató reámutat arra a nagy erőre, a mely a katolicizmusban rejlik; felhívja hallgatóinak figyelmét arra a nagy kincsre, mely egyházunkban van. Nekünk ki kell használnunk ezt a nagy erőt! Nem szabad rejtve tartanunk kincseinket! Tömörülünk, egyesülünk kell, hogy erőnket lássák meg ellenségeink is; szervezkednünk kell, hogy kincseinket, minden téren érvényesíthessük. Ezt pedig elérjük, ha minden katolikus, a népszövetség zászlója alatt, egy táborban egyesül.

Tapsvihár s zugó helyeslés követte a szónak szavait. Rass Károly lelkes szavainak elhangzása után, Fejér Gerő dr. indítványára, az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy Gyulafehérvár városában a kath. népszövetséget megalakítja.

E célból a tiszttikart azonnal megalakították. Elnök: Ujfalusi József dr. apát-kanonok, társelnök: Korbuly Ignác kir. ítélőtáblabíró; városi igazgató: Rass Károly. Fejér Gerő dr. szervező-vezér pedig tizenhat lelkes fiatalemberrel, mint csoportvezetőkkel fogja végezni a taggyűjtést, a melynek befejeztével egy később megtartandó diszgyűlésen, a végleges megalakulást, ünnepélyesen kihirdetik.

Az egész országban megtartott gyűléseket tanulmányoztuk s ott az az elv dominál: „addig üsd a vasat, míg meleg”, — a lelkesedés melegeben kell a taggyűjtést s beiratkozást megkezdeni s végezni. Ily értelmű volt Haller beszédének is egy részlete. Később már nehezen megy; mikor egy-egy házba beállit az a csoportvezető az ivvel s feliratkozást s egy koronát kér — a lelkesedés elpárolgott — a busznág lép előtérbe. A gyűléseken, legyen az akár diszgyűlés is — történjek a beiratkozás és fizetés is. A házalásra nem igen vállalkoznak.

Segesvár.

F. év február 9-én tartotta meg a segesvári népszövetség diszgyűlését az iparterem nagytermében d. e. 11 órakor. A terem zsúfolásig megtelt közönséggel. Láttunk ott minden rangú és rendű, férfút és nőt, hajadót és ifjút. Ott ragyogott már a népszövetségi tagokon a csinos jelvény, a kereszt. Helyes, úgy van, ragyogjon is a kereszt, hisz ez a rendel-

etése. Pont 11 órakor nyitotta meg a helyi igazgató Meisel plébános a népgyűlést lelkes beszéddel.

Bejelentette, hogy a diszgyűlést a következők üdvözölték részint levélben, részint sürgönyileg: Közművelődés szerkesztősege, P. Kóry Ottó rendtartományfőnök Medgyes, Székely István posta és távirtda felügyelő Nagyszében, sárpataki hívek.

A diszgyűlés örömmel vette tudomásul az üdvözlőlevelet és viszont távirati úton üdvözölni elhatározta a főpástrót és a központi vezérferfiakat.

Átérve a tárgysorozatra, Fejér Imre kir. számvizsgáló, egyházi gondnok lépett az előadói asztalhoz. Thémája a kath. öntudat volt. Fejér Imre előadásában nem mondott egyebet, mint a mit érez. Öntudatos katolikus férfi, hozzá áll. tisztviselő, tud ám nemcsak öntudatosan élni, hanem igen öntudatra tanítani is. Fejér ezt tette. Tanította „öntudatra“ úgy, hogy a hatás biztosan megmarad örökre.

Második előadó Szemlér Ferenc volt. Beszélt teendőinkről. Mintegy folytatása volt a jó Gondnok úr megkezdett beszédének. Elmondta, mint lehet azt az öntudatot átvenni az egyénre, család, társadalomra? Szemlér beszélni sokszor volt alkalmam hallani, de oly lelkesen és hatásosan soha. Frenetikus taps és éljenzés volt a jól megérdemelt jutalom. Tud is Szemlér nemcsak az elméhez, de a szívhez is furakodni, mert hisz szívől szívhöz szólt.

Puskás Gergely dicsősésmártoni plébános volt a harmadik előadó. A „Népszövetségről“ beszélt. Ha öntudatos akarsz lenni, jöjj az öntudat iskolájába, ez volt beszédjének „tenorja.“ Bemutatta, mit akar elérni a népszövetség? Mit nyújt az nekünk? Hová vezet a népszövetség? És mint fog kinézni majdan a megedett, mostan megtépásodt katolicizmus. Kedves és mégis tüzes lelkesedéssel és végtelen szeretettel elmondott előadásával még azokat is meggyőzte, kik „klerikalizmust, külső sötétséget, pápi uralmat stb.“ láttak a népszövetségben és mindezek Puskás beszédének hatása alatt „népszövetségi tagok lettek.“ Ilyen hatású volt Puskás előadása.

Az igazgató bezáró beszéde után következtek a tagok beiratása, mely szép eredményre vezetett.

Kolozsvár.

A Népszövetség Kolozsvárt f. hó 9-én a szt. Ferencrendi zárda dísztermében fényesen sikerült gyűlést tartott. A nagy terem zsúfolásig megtöltötte a közönség és mégis sokan a folyosóra szorultak. Benn nem volt már több hely. Péter Antal népszövetségi igazgató megnyitva a gyűlést, fölkérte P. Tréfán L. házfőnököt, hogy tartsa meg beszédét. P. Tréfán lelkesült hűvel buzdította a jelenvoltagekat a népszövetségi eszme felkarolására. Utána Simon Károly munkás beszélt nagy hatással a mi nyomorúságunk és orvosságunkról. Az igazgató röviden beszámolt a bpesti diszgyűlésen szerzett tapasztalatairól. Novák Kristóf pedig a katolikusok teendőiről beszélt meggyőződéssel és buzdulással. Végül az igazgató megköszönve a szíves érdeklődést, a deklamáló katolikusok helyett eszelekvő katolikusokat kíván, a kik mindjárt be is iratkoznak a népszövetségbe. Gyűlés után sokan jelentkeztek és iratkoztak be.

A többi helyekről is kérünk rövid értesítést.

Szerk.

El Lourdesbe.

„En vagyok a szeplőtelen fogantatás!“ E kijelentés ünnepe az 1908. év március 25-ike, mely napon a „Szép Asszony“, a kit már ismerünk, a bold. Szűz Mária megerősítette az ő menybevitele után 1854. évig az őt tisztelők lelkében ott lakozó kultuszt, melyet IX. Pius pápa, a világ hiteleneinek sok támadása közben, mint dogmát, hitcikkelyt kihirdetett. A pápa nagy fény, dicsőség között hirdette ki Orbi et urbi, s négy évre rá egy egyszerű molnár leányka útján tudatta a bold. Szűz Mária a világgal, hogy igen is ő az „Immaculata conceptio.“

Oh Istenem! be jól esik lelkennek, hogy Róla, bár szerény, egyszerű szavakkal, de annál nagyobb lelkesedéssel irhatok nektek kedves paptársaim és hívek, Róla és a Szép Asszony megjelenése helyéről.

Mikor egy Mária-képet, szobrot vagy Glottát meglátok, oly örömteli érzés fogja el szívemet, mintha ott volnék most is a te labadnál Mária! Mintha lelkeim átválna ott, testem átalakulna ott szolozsmáimra a Gávé folyam gyorsan tova rohanó partja fölött; mintha halanám azt az ezer beteg buzgó imáját; mintha látnám azt a bosszú hajú, hitetlen átheista, de most megtért francia költőt, aki 14 évvel ezelőt azért ment Lourdesba, hogy kigunyolja a Mária kultuszt, lerántsa a Bethszaidai csodaforrás csodáinak „titkos csaló leplet.“ S imé mi történiék?! Leke megrázkódik, mint a nehéz beteg állapotba krízis óráján, s ő megtisztulva testi-lelki bajából, ma oda jár havonként halát adni a Szűz Anyának azért, hogy őt nehéz lelki betegségeből feltámasztotta.

Látlak téged leányka, aki egyik kezében a mankókat, a másikban nagy égő viaszgyertyával, gordon fal között, nénéd vállára támaszkodva, de biztos lépéssel haladsz a kegyelem forrásánál levő oltár és szobor elé, s enekeled, de én is veled 1904. aug. 30-án: „Magnificat anima mea Dominum“: s ugyanakkor ősz püspököd megáld téged, aki mankón hoztál ide s mankóidat szemem láttára hagytad a Glotta oltárán.

Mit látok még?! a kegyelmeknek kiapadhatatlan forrását, melyeket nem emberi gondolat, nem emberi szó, nem emberi kéz, hanem a bold. Szűz Mária eszközöl naponként és öránként a hozzá igazi, őszintén, buzgón folyamodók részére.

Azt mondhatja valaki, hiszen nálunk is van elég Mária kegyhely, ott is meghallgat a Maria! Elhíszem, ketségbe sem vonom, buzgóságodat legkevesebbé akarom korlatozni, de a Lourdes kegyelmi helye az egész világ és nem párciális, mert ő, Mária mondotta, azt akarom, hogy ide jöjjön hozzám az egész világ, mert itt ki való sok kegyelmet osztogat általam szent Fiam; mert azt mondotta: itt akarom a bünbánatot, mert azt mondotta, hogy az egész világ építsen neki ide templomot, mert azt mondotta, akarom, hogy a világ testi és lelki betegéi itt gyógyuljanak meg inkább, mint bárhol.

Azt kérdeztem Skarda sasvári prépost-plébános úrtól első Lourdesi utam alkalmával: Nagys. Uram! ön most ötödik alkalommal jött ide, háromszor járt Rómában, ketszer Jeruzsálemben, ugyan kérem, minő lelki benyomást érzett egyik és másik helyen?

Tisztelendő Úr! Mikor én szerencsés lehettem Jeruzsálembé járni: minden épület, minden szeglet és göröngy szent borzadállyal töltötte el lelkemet, hisz itt az Isten maga élt, járt-kelt és tanított.

Mikor Rómába jártam, hogy itt Krisztus földi helytartója lakozik s a mártírok milliói

szent vérökkel szentelték fel oltárrá minden kis göröngyöt, de mégis csak emberek voltak azok; azonban Lourdesban? Lourdesban e kettős érzélem egygyé olvad és sokkal édesebb, sokkal magasztosabb érzelmelem szülemlik az ember enjében akkor, amikor arra gondol, hogy itt az Isten anyjának kérésére az Isten által csodásan megszentelve kiemeli a helyet a másik két hely fölé, midőn „te vagy áldott az asszonyok között” egyesül „és áldott a te méhednek gyümölye Jézus!”

Soha el nem felejttem, midőn fogadásom, nem! a Máriának tett ígéretem teljesült, megérkeztem este 10 órakor Lourdesba; addig kifáradva, lankadtan olvastam, számláltam az órát, 1/4 órát, percet . . . egy éles fütty s kiáltja a vasuti kalauz: Lourdes!!!

A bágyadt szempillák feveledenednek, a lankadt tagok új erőt nyernek, futunk-futunk ki-ki a kijelölt kocsihoz, villamosokhoz s visznek az előre elkészített szállásokra. Ott várnak kész vacsorával, kényelmes szobával, szóval a honi szeretettel és kényelemmel, mint a mikor hosszú útról haza érünk. Sirtak a felszolgáló buzgó egyének, midőn megtudták, mily messze útról jöttünk ide Máriához, ültettek, dédelgettek, persze előttem ismeretlen nyelven; de nem tudunk pihenni, hanem vonz valami, de nem az asztalhoz, nem a kényelmes szobába pihenni, hanem oda-oda, a hová Mignon vágyakozott, a citromok hazájába: mi zarándokok a Glottához, Mária lába elé.

Este volt! Ezer gyertyafény mellett tündöklött a szoba; én ott voltam, a földre leborulva és . . . nem imádkoztam . . . csak sirtam és sirtam, hogy miért? azt is megmondom. Úgy egy óra múltan mondja társam: tán jó lenne a szállásra visszamenni, hol buzgó zarándok társaink már józuen fogasztották a dús francia konyha vacsoráját, mely nekem is oly kellemes, oly édesen esett.

Miért sirtam én? Jól tudjak ezt életben levő kedves emlékü jó tanár uraim, tanuló és kortársaim. Földi orvosi segély már rajtam nem segíthetett, kimondták a verdiktet: két hónap alatt elveszitem hangomat, fél év alatt meghalok.

Hát hiszen ez nem nagyon vigasztaló egy negyedéves teológusra nézve, de nem is kétségbeesztő egészen. Végeztem a Novénákat és a többi ájtatossági gyakorlataimat, készültem a nagy útra; de azon közben be be jartam a kedves kis házi kápolnámba s ott az „Annunciatio” oltárkép előtt, míg társaim a teológiával foglalkoztak, én ott leborulva arra kértem sokszor sirva és zokogva Mariát, hogy csak addig éltesse szent Fia: míg mint felszentelt pap csak egyszer eljuthatok a szentmise aldozat bemutatásának végtelen kegyelméhez s azután, mint felszentelt papot végy magadhoz Mária! de egyuttal azt a merész bizalomteljes elhatározást tettem fel magamba, hogyha Isten megtart életben, eljövök Lourdesba megköszönni Máriának szent Fia kegyelmét. Azért nem tudtam imádkozni, csak sírni, mert akkor mint 17 éves áldozó pap ép test és bűnbánó lélekkel jöttem ide halált adni és bűnbocsánatot kérni.

Jertek kedves paptestvéreim Lourdesba! ne tekintsetek a költséget, melyet ezen úton nem elköltötök, hanem százsoros testi-lelki kamatozásra elhelyeztek. Mit ér egy papnak az élet, mit ér egy papnak a vagyona, mit ér a papnak a világ? Semmit! Nézd meg őt halálakor, s tanulj tőle vagyont gyűjteni, a mely fölött . . . s a mely után . . . átok következik. Lépj ki kis faludból, békés otthonodból, jer csak egyszer Lourdesba, s látni fogod, hogy

eddig vegetáltál testileg, lelkileg, de azután? hej de másképp gondolkodol a világról és mulandó javairól.

A viszontlátás reményében, minél több jelentkezőt kér, akiknek bármilyen felvilágosítással, utbaigazítással, tanácsesall szolgál.

Lőrincz Sándor,
plébános.

Szeljegyzetek a bálról.

„Jurista bál,” „technikusok bálja,” „medikusok bálja,” „kereskedő ifjak bálja” stb. stb. stb. bál és mindig bál. Életrendünk egyik legnagyobb hatalmassága a farsang, ergo a bál (!) Kell is különben valami szórakoztató, — vagy nem tudom, minek nevezzem — a fiataloknak s ha a világ úgy fogadta el, hogy az a bál legyen, — ám legyen. De mi most a bál, eltekintve egy szerény kis százaléktól?

Egy vidéki újságban valaki — bizonyára egy öreg úr — keserűen panaszkodik, hogy ma a fiatalság még a bálokon sem tud úgy mulatni, mint a régiek, szépen, családiasan. Hej régen, mikor az öreg urak is elköcogtak a bálra s letelepedtek a terem közepén s diszkurálgtatva, örömmel s egy kis büszkeséggel nézegették: hogy vigad, táncol körülöttük a fiatalság! Ma a terem közepét, a csillárok alját szorongó, intrikáló, bírálgató, és nevet . . . azaz hahotázó fiatal urak foglalják el — akiknek t. i. nem jutott, vagy még nem jutott táncosnő; körülöttük pedig nem táncol, hanem rohan a táncosok serege, mint a forgatag. S az öreg urak — ha már elmennek, kiszorulnak a harmadik, negyedik terembe; pedig most is tudnának ám ők egy kicsit lelkesedni és örülni a fiatalok mulatásának, ha t. i. valahol a táncteremben egy kis nyugalmas helyet kapnának és másodszor ha az a mulatás olyan volna, hogy megérdemelné az öregek örömet és büszkeségét. Így a vidéki újság öreg ura.

S van ám valami a szavaiban. Ha most egy bálban a hölgyek rémületesen dekoletálva jelennek meg — bizony ebben az öregek, kik az egyszerű, de természetes ruházkodást szokták meg — édes kevéssé esztetikus — magyarul mondván tisztességes dolgot találnak. Persze a fiataloknak ez nagyon izlésükhöz és fogalmaikhoz illő.

Szokás most az, hogy a nagyvilági hölgyek magukkal viszik apró kis leánykaikat a bálba — afféle „diákbálba” — „koszoruba” — „vizsgabál”-ra, — denique bálba. Templomba talán nem annyira, de a bálba igen, hogy „szokjanak”. S mikor szegény kis baba talán édesen aludna — néznie kell a táncosok chaoszát, — gyötrődnie a bódultságtól, fáradságtól.

Egy szép, szálás erdőnek egyik erős, vihar-edzett fájára folyondárinda faszakodott. Kúszott-kúszott fölfelé, körülfogta a fatörzset, végre megállapodott. A sűrű lombok ernyője alatt békében, háborítatlanul élt sokáig. Csندessége volt, — a szél nem fért hozzá, a nap perzselő sugarai nem értek — és boldog volt. Egyszer egy kis virágot fakasztott. Hőfőhő, gyöngye szirmú, kedves kis virágocská volt; a folyondár büszkén himbálta ezt a kis virágot — hiszen olyan szép is volt. Egyszer csak kivirágzottak a fák is fölötte. Egyszerű s nem is szép virágok voltak a fák virágai, de erősek — főnt voltak a kavargó szélben, — perzselő melegben s még sem lett soha semmi bántásuk.

Nézte ez a kúszó folyondár — s elgondolta: látn, milyen egyszerű virágok azok s mégis főnt

vannak a magasban, fürdenek a napfényben, azokat keresik fel a méhek, az enyémet észre sem veszik. Elgondolta, s azután lassan ismét küszni kezdett, vitte gyöngye fehér virágocskáját fölfelé. Hajnalodott, mire fölért a legmagasabb ágig; ott aztin megkapaszkodott erősen, a kis virágot pedig felemelte magasabbra, hogy azt érje az első napfény. Felbukkant a nap korongja s a kis virág örömmel — lázasan nyitotta szét gyenge kelyhet, hogy magába szívja az élető sugarakat. Óh, — de ami lennt a lombok alatt élete volt, az itt főnn halála lett. Halványan húzódtak össze újra szirmuai, — sappedt, gyengült, — jött a szél s leszakította a beteg kis virágot s elsodorta messze . . . A folyondár önváddal, — tájfalommal nézett szegény — szegény kis ártatlan virágocskája után . . .

Miért mennek a bálba? Természetesen, hogy táncoljanak. Melyik a legszebb tánc? Sovinizmus nélkül: a magyar tánc. Szép is az — az eredeti formájában. Most már az is sok tortúrán ment keresztül. Olyan ritka most a táncrendek az eredeti magyar tánc — ide s tova már csak az Apor metamorfozis-ából s egy-egy elbeszélésből ismerjük őket; pedig azok voltak ám a táncok! — s egyáltalán nem kárhoztatott valamik. Ezek helyét aztán lefoglalták a nemzetközi táncok, — a cace-vals ezletika.

Hát hiszen, — ha már annyi a bál és olyan hatalmas valami a bál, hogy hasabokat szentelnek a tudósításokra, s az ember még álmában is a „Vékony deszka kerítés”-t hallja (tudvalevőleg ezzel kezdték meg az első udvari bált) ám rendezzenek bált, de szedjék elő a becsületes magyar táncokat — legalább mutatóba — s ne a ceppedlit, kérem ne a ceppedlit!!

H I R E K.

— **Püspöki konferencia Gyulafehérvárt.** Püspöki volt annyiban, mert február 7-dikén a Főpásztor hívta össze a központ papjait a papnevelő kápolnába havi konferenciára. A főpásztor Rancz főesperest parentálta el s ez esetből kiindulva beszelt a halálra való készületről. Hogy jól haljnak meg, jól kell élni; napjainkban különösen, a sok vihar és zivatar idejében jó aratást kell a papnak végezni. A ki jól arat, annak a csüre tele lesz — jól fog meghalni. Konferencia után a jelenvoltak szt. gyónásukat végezték. Elgondolkodtam az ájtatosság után, vajjon a vidéki városokban, hol több pap van, nem lehetne hasonlóképen eszelekedni?

— **Az új felszentelt pap:** Fekete János tiszteletére püspök urunk szombaton szűkebb körű ebédet adott. Az újmisesz principiját febr. 16-dikán tartja Govásdián.

— **Erdélyegyházmegyei zsinat** előkészítő bizottságot püspök urunk következéssel szervezte. A bizottság elnöke: dr. Ujlalussy József apátkanonok, tagjai dr. Balázs András tordai főesperes-plébános, Forster János szentszéki tanácsos, dr. Kászonyi Alajos kerelöszentpáli plébános, jegyzője Rakk József tanulmányi felügyelő.

— **Egy hófehér meghívó.** A sok barna, piros, zöld s egyéb szecessziós meghívó közül feltűnt egy, mit a napokban kaptunk; hófehér volt, mint a fehér lilium s homlokán egy sziv dízselgett. Meghívó farsang utóljára . . . három napos . . . Mi légyen ez? Az oltáregylet a farsang utolján vagyis március 1., 2., 3. napján szentségimádást tart. Végre egy kis pihenés és élvezet a léleknek is. A program a zárda tem-

plom ajtajára lesz függesztve. Március 1. vasárnap dr. Kóródy Péter pápai kamarás, hétfőn Soóthy Gyula és kedden dr. Ujfalussy József apátkanonok fog prédikálni. A 8 órai szentmisét naponként Rakk József praefektus, a 10 órát az igazgató és a 11 órát Pénzes László székesegyházi káplán mondja. E szép ájtatosságra már most felhívjuk a hívek és a kath. egyletek figyelmét.

— **Névtelen apostolok.** Furcsa cím a mai világban, mikor mindent rőfös reklámokkal, hirdetésekkel, hírekkel ismertetnek. Nem is úgy kell érteni, mintha egyáltalán ismeretlenek volnának, de nem is sokkal több; pedig igazán apostolok. Egy erdélyi községekében, melynek fele református, egy házaspár a kath. vallásra tért. Különösen az asszonyról van szó. Módos volt a család, tehát és tekintetben érdekről szó sem lehetett. S ez az asszony azóta mintegy 120 embert térített a kath. vallásra. A szám nem bizonyos, de az bizonyos, hogy nagyon sokat. — Egy szomszéd községben, mely tisztán református, megtérített 15 embert, saját községében pedig a református pap feleségét tanítgatja a kath. vallásra. Ugy-e csodálatos? Egy kis szobácskát kápolnává alakított, abban tanítgatja tanítványait először imádságra, azután a vallás tanaira, már amennyire tölle telhetik. Itt sem mondjuk meg annak az apostolnak nevét, maradjon továbbra is névtelen az emberek között.

— **Nepomuci szent János érdekében.** Várba menet a Károly-kapú előtt van nekünk egy szt. János szobrunk. Bizony, bizony itt tenni kell valamit. Elhanyagoltuk szent Jánost. Évről-évre valaki koszort függeszt karjára, de a régít senki le nem veszi onnet. Így hát szegény szobor öt-hat régi koszort tart karjain. — megtépett a ruhája — lekoppott az arca — rozoga a házi kója. A környéke is sokkal szebb lehetne. Szép bokrokat kellene oda ültetni — a kerítést egy kissé díszesebbé tenni — szóval itt tenni kellene valamit. Én nem tudom, kihez tartozik ez úgy — van-e alapítványa e szobornak? Akikhez tartozik, vegyék kezükbe ez ügyet, hogy május hóban egy díszes szt. János előtt emeljünk kalapot.

— **A státus tanárainak egyesületéből.** Egyesületünk választmánya febr. 5-én Pal Antal főgimn. igazgató elnökle alatt gyűlést tartott. A gyűlés főleg a folyó iskolai évi közgyűlés előkészítésével foglalkozott. A gyűlés helye Udvarhely lesz, ideje április 21. és 22. ike. A gyűlésen az eddigi jelentkezések szerint előadással közreműködnek az udvarhelyi főgimnázium tanárai közül Burger A., Tamás A., Lughaub Gy., Kolozsvárról Erdélyi K. Az elnökség a többi intézetkét tanárait is felszólítja, hogy akik még esetleg előadást kívánnak tartani, szándékukat minél előbb jelentsek be. Az egyes tanártestületeknek megfontolás tárgyává kell tenniük tovább, hogy egyesületünk mint testület minő módozatok mellett léphetne be az orsz. kath. tanár egyesületbe, hogy a közgyűlés az egyes testületek határozata alapján véglegesen határozhasson. Az elnökség az utazás megkönnyítése végett illetékes helyen kedvezményes vasuti jegyeket is fog kérni.

— **Katholikus bál.** — Ezzel a címmel én úgy vagyok, hogy sehogy sem tetszik. Kár azt a fenséges jelzőt „kath.“ egy bál elé tenni. Majmolása ez a protenstans bálnak. Hát még mikor ily címetek olvasunk: A kath. egyház álarcos bálja, a kath. hitközség bálja. Kár így összekeverni a fogalmakat. A bál mind egyforma, akár kath., akár ref., akár zsidó — a vége min-

deneknek a mámor, álmatlanság és rekedtség — meg aztán ki tudja még mi?

— **A tisztí kaszinóból.** Nagyon keveset tudunk a tiszték estélyeiről és összejöveteleiről. Multkor — hallomásból írjuk ezt — egyik tiszt nagyon érdekes felolvasást tartott az alkohol pusztításairól. Mikor e sorokat írjuk, rohan be a szerkesztőségbe katonai riporterünk s kezében egy irást lobogtat. Ez irás szól arról az estélyről, mely e hó 8 dikán volt a tisztikaszinó dísztermében. Két szindarabot adtak elő. Az egyik dráma volt „A telephonnál“, a másik egy vigjáték „Végre egyedül“. A szereplők játéka felülmúlta a közönség várakozását. Ott láttuk a közönség soraiban városi intelligenciánk több tagját. A riportert szerkesztőnk egy hálás mosollyal jutalmazta.

— **A Kath. Legényegyesület színelőadása.** Mint lapunk mult számában is jeleztük, a Kath. Legényegyesület a mult vasárnap d. u. ismét előadta Csiky G. szép és hatásos színművét: A Stomfay család. A közönség oly rendkívüli érdeklődést mutatott, hogy az Európa díszterme ezúttal szűknek bizonyult és sokan kiszorultak. Az előadás is kifogástalan volt, csak a szereplők beszéltek volna kissé hangosabban. Különösen Bigner Ida és Müller Annuska nyerte meg a közönség tetszését, akiket különben már rég ismer a közönség a világot jelentő deszkákról, mint igen tehetséges műkedvelőket. Mellettük Czeglédy Lujzika bizonyította be nehéz szerepben: kiváló képességet. De jól játszott Szinyi Jolánka, Deutseh Jolán és Semseh Józefa is. A férfi szereplők közül különösen Szilágyi Józsefet, Pászko Jánost, Hankó Endrét s Opra Gyárfást emeljük ki, mint akiket meglátszott a gyakorlottság s otthonosan mozogtak a színpadon. A két előadás több mint 500 korona tiszta jövedelmet hozott az egyesületnek.

— **Vöröskereszt bálja.** 15-én lesz a Hungária szálló üvegtermében. Ál pedig közvesorából és kabarett estélyiből. (Miert nem inkább tarka színpad, vagy akarni!) Kezdele 1/28-kor. Jövedelme a helybeli szegényeké. Már előre jelezhetjük a közhangulatból itélve, hogy jól fog sikerülni. Tessék megpróbálni!

— **Kolozs.** Megható ünnepélynek voltunk tanúi febr. 5-én. Ugyanis e nap délután Dacoz József kiérdemült kolozsi kántortanító nyugdíjba vonulván, vett végbucsat a kolozsi rkath. hitközségi hívektől. 40 éve, hogy a tövises tanítói pályán működött. Ebből itt Kolozson kerek 30 évet töltött. Több nemzedek került ki művészi keze alól, kiket igazi valóságban, isteni felelemben s az életben szükséges egyéb ismeretekben lelkiismeretesen igyekezett kiképezni, oktatni, jó keresztényekké és hazafiakká nevelni. Igen szorgalmas, feddhetetlen, jóerkölcsű, puritán, tiszta jellemű egyházi és szakavatott tanferfi volt. Tanítványai rajongásig szerették. A híveknek úgy a vallásérkölesi, mint az anyagi gazdasági ügyekben egyik jó akaró vezetője volt. Kiténő híres gazda volt ám „Daezobács“ tehát van is ám ő nekike mit „apritania a tejbe.“ Az egyháztanítás és iskolázás a távozott órációban részesítette az e hó 5-én tartott rendkívüli gyűlésben. Balint Gergely lelkész isk. elnök méltatta érdemeit, és érzékeny szavakban vett bucst a távozótól, minek folytán jkőnyvileg lett iránta az elismerés, tisztelet, szeretet és hála megörökítve. Hő ohajunk, hogy oly sok évi kitartó és hű szolgálat után a jól megérdemelt nyugdíját élvezze hosszas éveken át, Székelyudvarhelyt, hová körülnkből eltávozott, hol saját háza, saját otthona van.

Egy jelen volt.

— **Alcsiki kerületből.** Február 6-án Csik-szentkirályt a főesperes meghívására a kerületi papság nagy része az egyenérték-adó helyes bevallásának módozatait világos eligazodás végett kölcsönös beszéd tárgyává tette. Ilyen rendkívüli értekezletek, gyakorlatias érintkezések a papság hovatovább szaporodó ügykörének pontos és alapos lebonyolítására vezetnek. Azonkívül szóvá került az alispáni hivatalnak leirata, mely miniszteri sürgetésre a kerület papjaitól a kepe dologi, vagy személyi teher jellegének vitás adatait kéri. Természetes, a dologi teher bizonyítása, számos adatot hozott felszínre s utánjárás után még több gyűl össze.

— **A kolozsvári szt. Ferenciek** a kolostor restaurált ősi refectoriumában 9 dikén délelőtt 11 órakor jól sikerült minimét tartottak. A jövedelmet a kolostor javítási költségeire fordítják.

— **Tüzérségi lövőgyakorlatok.** A Gyulafehérvárt állomásozó, 2-ik vartüzér zászlóalj, folyó hó 5-én, éles töltevényekkel lövőgyakorlatot tartott.

A négy ágyuból álló tüzéruget, a Poklos községi hegyoldalokkal szemközt, a Marosportusi réten, a folyó jobb partján állítottak fel.

Az ágyuk közül kettő 12 ctm., kettő pedig 9 ctm. kaliberű volt. A lövőgyakorlatot a négy kilométer távolságban végeztek vedőművek mögött elhelyezett ágyutelepekre, továbbá vedősáncok mögé megvonult ellenségre, rajvonalban kifejtett gyalogságra és végül, az ágyuk felé zárt sorokban, gyantalanul közelgő csapatokra.

Először is, az ellenséges ágyukat kellett elnémitani. E célból a vedőművekre, kúpban végződő hengeridomú lövedékeket löttek. Ezek egy méternyre fordultak be a földbe s ott az ütődés által felrobbanva, a vedősáncokat zúzták szét. Majd shrapnelekkel tettek 30 lövést, melyek az előbbi lövedékek által megzavart és vedőműveitől megfosztott ellenséget, ágyuival együtt megsemmisítettek.

Idegizgató látvány volt, midőn a beigazított ágyut, a tüzemester elsütötte. A gyújtószinor meghuzása után, az ágyucsőből villanyszikrához hasonló tűz ugrott ki, nyomában pedig sötétkekes fehér füst toltul elő. Az ezt követő óriási dörrénéstől megremegett a föld, az ágyú hátraugrott. — A lövedék pedig, mint egy villámgyorsasággal suhanó madár, — zuga hasította át a levegőt. — Majd a kitézőt cél felett, a földtől 5—6 méternyi magasságban, az ugynevezett robbanási ponton, egy pillanatra megállapodott s ott a shrapnel acélhüvelyé, nagy robajjal számtalan részre szakadt szét. — Ezen acélszilánkok és a lövedékben levő 165 darab, egyenkint 13 grammos kemény ólomtöltelek golyók, mint az érelapra reaszórt kavicsdarabok, rémitő kopogással esapódtak le a földre, harminc méternyi átmérőjű területen, megsemmisítve minden élőlényt.

A háborúnak minden mozzanata, sok borzalommal van összekötve: azonban meg vagyok róla győződve, hogy a hareban álló katonát, semmi sem képes annyira megrémíteni, mint e veszterhes pattogás. Négy kilométer távolságból is jól hallottuk e sajátságos hangokat, melyektől még az erős idegzetű ember is, önkénytelenül összerázódik.

Az ellenséges útegek megsemmisítése után, hasonló sors érte, a vedősáncok mögé megvonult ellenséget és a rajvonalakban kifejtett gyalogságot is.

Ez utóbbit bábok helyettesítették, s midőn a shrapnel fölöttük szétrobbant, harminc méter körzetben minden báb, egy vagy több lövéstől találva felbukott.

Az ágyuk felé tömör sorokban, gyanútlanul közeledő ellenséget, négy darab farámákra kifesztett, mozgatható kék vászon helyettesítette. Igen természetes, hogy a jól irányzott srapel lövedékek, azokat rövid idő alatt, foszlányokká tépték szét.

A gyakorlatot végig nézte Gaudernach tábornagya a XII-ik hadtest parancsnoka, Scheichenstuel gyulafehérvári generalis és igen sok tiszt.

A tüzéreket, s ezek között első sorban, a tüzérési altiszt iskolá növendékeit, nyugodt, biztos és egybevágó működésüket, a hadtestparancsnok nagyon megdicséerte.

Úgy a tisztek, mint a megdicsért tüzerek, vígan vonultak hazafelé. — Mi laikusok pedig, azon benyomással távoztunk a helyszínéről, hogy tüzérsgünk kiképzése, és működése, miként a multban, úgy jelenleg is bármely európai hadsereg tüzérsgével bátran kiállja a versenyt.

— **Köszönet.** Meisel József segesvári plebánus husz koronát adományozott a Kath. Legényegyesület építendő házának alapjára. A nemeslelkű adományt e helyen is hálás szívvel köszöni az egyesület elnöksége.

— **Nyilvános köszönet.** A sepsiszentgyörgyi róm. kath. egyházközség e helyen is hálával adozik dr. Beldi Pál vm. főjegyző úrnak, a ki értékes arany áldozatot kéhellyel és Pótsa János vm. aljegyző úrnak, a ki ezüst miséző kéhellyel ajándékozta meg a templomot. Ajándékukért fizessen meg Az, kinek dicsőségét azzal előmozdítóttak.

— **Ha a gyermekek köhögnek,** búkfakátrány-preparatumot adjunk nekik. Mivel azonban a legtöbb ilyen preparatum bizonytalan összeállítású és nem méregtelen, de még undorító ízű is, „Sirolin-Roche“-t használjunk, mely vízben könnyen olvad és mindig egyforma összetételű, nem izgat és kellemes ízzel bír. Gyógyszertárakban kapható.

A kath. népszövetség feladatai és eszközei.

Hisszük és egészen megvagyunk győződve arról, hogy a kath. népszövetség minden valamire való kath. vidéken, minden községben szervezve lesz.

És nyomában mindenütt ébredni fog a kath. öntudat, a kath. önértzet és eladni fog az altruistikus szellem, a más ügyebajával való jóakaratu érdeklődés, a segítségre szoruló embertárs támogatása, a nyomorgó egzisztenciának válla alá nyulás, azok felkarolása és megélhetési módba való juttatása.

De ne feledjük, hogy a kath. népszövetségnek ezen nagy feladatok megoldása végett eszközökre van szüksége. De mindenek előtt öntudatos cselekvő egyénekre.

Gyakran hangoztatjuk, hogy a világi elem nem akar a kereszténységet mentő akcióban részt venni.

Ne csodálkozzunk ezen. Hisz még maga a papság nagyobb része is érzéketlen a keresztény társadalmi kérdések iránt, mert nem volt belenevelve, ideális napjaiban, éveiben nem ismertették meg vele az újabb társadalmi kérdéseket.

Mert nálunk a keresztény- és hazaellenes szocialdemokrácia csak újabb időben terjedt el és mutogatta méregfogait.

Tehát most mindenek előtt feladatunk az, hogy minél több helyen, minél gyakrabban szocialis kurzust rendezünk. A tavaszi és őszi koronagyűlések legyenek a papság részére szocialis kurzusok. A tanítói gyűlések szintén legyenek azok a tanítótság, a papság részére.

Minden papi és tanítói összejövetel legyen mindannyi kedvező alkalom a keresztény szocialis kérdések megbeszelésére.

De itt nem állapodhatunk meg. Minden kinálkozó alkalmat ragadjunk meg a világi elem belevonni a keresztény szocialis munkába. Láttassuk be, hogy a kereszténység ügye nemcsak a papok keblü ügye, hanem minden jóakaratu ember ügye, tehát minden jószándékú honpolgár és honpogárunk kötelessége a kereszténységet, a hazámentési munkából részét kivenni. Ez keresztényi és hazafias kötelessége.

Meg kell értessük a Mária-társulati, az ol-táregyleti tagokkal és minden ajtatossági társulati taggal, hogy kath. szent hitünk szelleme szerint csak akkor élünk, ha minden tőlünk telhető módon ügyekszünk a kath. népszövetség célját előmozdítani.

A jóakaratu, keresztényies érzésű intelligens urainkat a városi helyeken Mária-kongregációba csoportosítjuk, mint ez Székelyudvarhely nagy eredménnyel meg is történt.

Igy az együttérzés, együttműködés szellemét, a tevékeny kath. öntudatot fejlesztjük és ébren tartjuk. Igy erős alapot rakunk.

A kath. népszövetség nagy feladata: minden hasznos gazdasági intézményt felkarolni, minden gazdalkörbe behatolni, abban teljes odaadással részt venni. Ne rejtjük tudásunkat, tehetségünket véka alá.

Személyes ellenszenv, ellenkező politikai álláspont ne tartson minket távol a tevékenykedési tétől. De a kényelemszeretet se.

Az erdélyi részekben a székelymentési akcióval összeköttetésben felette sok jót érhetünk el a szövetkezeti tereken is.

A hol áruzsorát veszünk észre, alakítsunk fogyasztási szövetkezetet is. Ne legyünk szemérmesekek népünk számára kérni, ne legyünk elfogultak sem.

Jó annak a nyomorgó népnek a 1500—2000 korona, mely segéllyel egy egészséges fogyasztási szövetkezetnek vethetjük meg alapját, mellyel népünket önállóságra, a kölcsönös segélyre szoktatjuk és vezetjük.

A hol azt vesszük észre, hogy a nép terményei, vagy hazai iparicikkei értékesítésében nehézséggel küzd, egyes elemes üzerek kizsákmányolják a helyzetet, a szegény nép keserves munkájával saját zsebüket tömik, ne nézzük tétlenül a vergődő népet, segítségünk rajta, alakítsunk értékesítő szövetkezetet. Ha nem kártyázunk, ha a drága időt lelket és testet ölü mulatozással nem vesztegetjük el, lesz időnk, lesz kedvünk és tehetségünk. Még sok mondani való van, azért folytatása következik.

Szabó György.

Iskoláink és az új törvény.

Talán egy törvénnyel se foglalkoztunk annyit, mint a legújabbban életbe lépett népoktatási törvény. Foglalkoztunk vele, mert iskoláink jövője, életképessége az új törvényben van letéve. Örömmel fogadtuk, mert hisz tanítóink, az egyház segítő munkásainak rég megérdemelt bérért végre valahára rendezték. És jóllehet sok méltánytalanságot ejtettek rajtuk, specialiter kántortanítóinkkal, mégis valami történt. Ez az egyedüli öröm és vívmány, mást nem kaptunk. Oh igen, még kaptunk sokat, függő viszonyba kerülünk az áll. közegekkel, a tanfelügyelőségekkel, melyeknek „indulatától“ függ iskoláink jövője élete és sorsa. Tőlük függ. Valaki felteheti a kérdést: mennyiben? Tudva van az, hogy egyh. megyénk egy pár iskoláját kikéve, iskoláink legnagyobb része az anyagi oldalt tekintve gyatra és gyarló. Felszerelés, iskolaépület hasonlít Jeruzsálemhez a pusztulás után. Hogy ez mint történt? Arra felelni nem tudok. Talán a kor szelleme az oka, vagy a nyomorúság és szegénységben keresendő mindaz, a mi iskoláink előbbremenetelét akadályozta. Lehet külfömben, hogy okai mi is vagyunk, kik kevés gondot fordítottunk az élet e nagyszerű előkészítő műhelyére.

Ténynek tény, hogy iskoláink gyengék! Ép így állunk tanítóink fizetésével. Hasonlít a felszerelés és iskolaépülethez: gyatra és gyenge. Így állván a dolog, az új törvény „államsegélyt“ biztosít azoknak, kik erre szorultak. Kik azok az egyházmegyékben, kik erre nem szorultak? Mind. És most kik fognak államsegélyt kapni? Erre nem vagyunk most képesek felelni, de annyit jó előre tudhatunk, mert az előjelek mutatják már, hogy igen, fognak kapni azok, hol állami iskola nincsen, hol az épület és felszerelés kielégítő, és hol a tanfelügyelőség jó indulattal nézi a kath. iskoláinkat vagyis más szóval, hol a tanfelügyelő nem azt keresi, hogy milyen jellegű az iskola, hanem azt, hogy végzi-e az iskola azt, a mit az állam iskolától kíván a vár? Ilyen azonban kevés van, s így több mint valószínű, hogy iskoláink zöme csendesen ki kell muljék, mert gondoskodik erről a „nagy örömmel fogadott új törvény“. A hol t. i. nincs államsegély, a hitközség pedig nem bírja a nagy terheket, ott beolvasznak az államiakba iskoláink s így megszűnnek a konkurenciák, melyeket iskoláink okoztak. Ott pedig, a hol lesz államsegély, ott sajnos ugyan — inkább fog dominálni a tanfelügyelőség omnipotenciája, mint az egyház. Mert mint mondám, sajnos, derek tanfelügyelőink mellett vannak ám rosszindulatúak is, kik abban keresik a dicsőséget, hogy mentül több kifogásokkal éljenek „szegény katholicus, de szép multtal bíró iskoláinkkal“ szemben. Ezt eddig is, és ezután is sajnos tapasztaltuk és tapasztaljuk egyházi vezetőink is. Mi pedig nemcsak tapasztaltuk, de szemmel látjuk. Mi tehát a teendő? Nem tudom, hol kezdjem. De, hogy tenni kell, az tény.

Oly iskolák, melyek tiszta kath. vidéken vannak, a kath. jelleg megőrzéséért államnak átadandók. Fájós seb ez, de legalább nem jár veszéllyel.

Azokat az iskolákat, a hol kevés a növendék és kikötéssel átadhatók, vagy beolvaszthatók az

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszűnteti a köhögést, vildéket, fejeli vzzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta kijánlva.

Minthogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban — Ára üvegenként 4.— korona.

áll. iskolába, de kell olvasztani. Ez is nagy érvágás, de nem jár elverzéssel.

Azokat az iskolákat azonban, a melyek exponált helyen vannak, melyeknek fentartása az egyház érdeke is, azok a legnagyobb áldozatok árán fentartandók. Értsem a vegyes vallású városokat, a hol a kath. iskolák a szöszerinti értelemben szállkák egy pár tanfelügyelő szemében. Ezeket erősíteni, dotálni kell, mert elétszükséglet. És ezek azok, a melyek leginkább a pusztulás képét hordják magukon.

Vagy ha már nem lehet a szükségelt anyagiakat összpontosítani az ily iskolák segélyére, ugy most kezdődjék az állami iskolába való beolvasztásának megkísérlése. Nehogy későn felebredve, kikötések nélkül beolvasztassanak.

A kikötésekben sok mindent lehet felhozni, mely biztosítaná, ha nem is teljesen, de mégis a kath. nevelést.

Mert nyomorúságban iskolát fentartani, védekezni a gyengének a hatalmassal szemben folyton-folyvást — lehetetlenség.

Ezért kell idejekorán alapos megfontolás után már határozni, mert az idő fut és lejár.

(—.)

Az illetékegyenértéki adó és ezek bevallása.

(Folytatás.)

2. Illetékmentesek a házosszaltalyadó alá nem tartozó épületek az 1868. évi XXII. t.-cz 12. §. szerint. Ily adómentességet élveznek az isteni tisztelet céljaira szánt épületek, kápolnák, templomok, plébánia hivatali helyiségek és lelkesi lakások, a nyilvános tanintézetek, iskolák, tanítói lakások udvaraikkal és kertjeikkel, (melyek ezen lakások kiegészítő részei), sekrestyések, egyháziak, harangozók lakásai, (ha ezekért bért nem fizetnek.) idetartozó gazdasági épületek, szerlédlakások, kórházak, árvaházak, kolduló szerzetesek kolostorai udvaraikkal és kertjeikkel, (ha csak bérbeadott részei nincsenek, vagy más célra nem szolgálnak.) a halottas házak és temetői épületek, (1886. évi XXII. t.-cz. 3. §. és 1870. évi LI. t.-cz. 2. §.) Tíz évre adómentesek még az új házak és új szerzemények vagy ajándékozások stb. (1868. évi XXVI. t.-c. 23. §.)

(Ezen adómentesség nem terjed ki a bérlet iskolai épületekre és tanítói lakásokra, a püspöki rezidenciák azon részére, melyek magánlakásul szolgálnak, a kánonokai épületekre, a kolostoroknak azon részre, melyek esetleg más célokra fordítatnak, valamint a más célra bérbeadott lelkészi épületekre sem, vagy ily részletekre.)

3. Illetékegyenérték alól mentesek a kath. közalapok, pl. vallás-alap, tanulmányi-alap, iskola-alap, továbbá papnöveldek, tudományos intézetek stb. alapjai, (1881. évi XXVI. t.-c. 24. §.) akár ingatlanok ezek, akár pénzbeli hagyományok, vagy alapítványok. Ide tartoznak az egyházi, plébániai és iskolai könyvtárak is a 77.114/1881. szak. pénzügyminiszteri rendelet értelmében, továbbá a fakeresztek, szobrok, képek stb. felállítására vagy fentartására szolgáló „közalapítványok,” adományok, tőkék, hagyatékok. (1350/1899. szak P. Biróság döntvénye.)

4. Oly ingatlan java k, melyek valamely hitközség osztatlan tulajdonát képezik ugyan, de ezek hasznélvezete az egyes lakosok birtokával elváhatlan kapcsolatban van oly módon, hogy azon osztatlan ingatlanok kizárólag csak az egyes birtokok kiegészítő részét képezik; pl. fadeputatum, szénavágásra, legeltetésre szolgáló közös területek.

5. Illeték adó alá nem esnek a plébánia templomok, székesegyházak és kápolnák tüzetesen és kizárólag istenitiszteletre szánt ipartökei és összes ingóságai, pl. egyházi ruhák, kelyhek, harangok, lobogók s más összes templomi felszerelések, továbbá azon bevételek és tőkék, melyek kamatai az istenitisztelethez szükséges gyertyák, tömjén, olaj stb. költségeinek fedezésére szolgálnak. (24. §. 1881. évi XXVI. t.-c.)

6. Nem esnek illeték egyenérték alá azon tőkék, melyek kizárólag templomszertartásra és építésre szolgálnak; továbbá az ugyanezen célra szolgáló ingóságok beszerzésére szánt hagyományok, pl. templomi gyertyatartók, harangok stb. (765/886. P. B. d.) míg a misealapítványi tőkék, mint olyanok, melyek kamatait nem kizárólag a templom élvezi, már $\frac{2}{10}$ százalék alá esnek, 10 év után az alapítást követőleg. Ezért az ilyen egyes tőkékből az, mi kizárólag a templomé, elkülönítendő és külön cím alatt veendő fel, akár ingatlan, akár tőke vagy hagyatékok legyen az. Aminek kamatját a templom kapja, az illetéket nem fizet a misealapítványból sem.

7. Illeték adó alá nem tartoznak az oktatási, jótékonyági, kegyeleti célokra rendelt alapítványok ingóságai és tőkái, amennyiben az alapítólevél, vagy az alapszabályok szerint ezen vagyont „az említett célokból elvenni nem szabad”, pl. ösztöndíjak, szegények, árvák, legényegyletek, ifjúsági körök, kórházak, segélyegyletek számára adott pénz vagy hagyomány, ha „kizárólag erre fordítható.” A közintézetek meglevő régi ingatlan javai azonban, melyek ezeknek, mint erkölcsi testületnek tulajdonai, amennyiben csak közművelődési célokra szolgálnak, ha talán nem is kizárólag erre hagyományoztattak, hitfelekezeti különbség nélkül csak felét fizetik a szabályszerű illeték egyenértéknek. (1881. évi 37. t.-c. 25. §.)

(Az értékmegállapítás az 1881. évi 34. t.-c. 25. §. körülrít eljárás mellett történik.)

8. Ugyancsak illetékegyenérték mentesek a részvénytársulatok gyártelepei és gyári célokra szolgáló építményei, valamint a közkereseti társaságok ingóságai és ingatlanai, melyek a társulati tagok élettartamára, vagy 15 évet meg nem haladó időre alakultak (1881. évi 26. t.-c. 24. §.) pl. temetkezési egyletek, kath. körök, ifjúsági egyletek stb. ingatlanai, ha mint részvénytársulat szervezkedtek.

9. Megjegyzendő még, hogy az ingó vagyonban beállott változások is eredményezhetnek adómentességet; — de csak a következő évtől vétetnek figyelembe, ha törvényesen bejelentetnek és a kiigazítás kéretik, — valamint 10 évig illetékmentesek az ingatlanok is, melyeket egyes hitközségek kaptak vagy szereztek, ha ez a bevallásnál megjegyeztetik. Ellenben a kepeváltsági alapok és magtárak illetékegyenérték alól fölmentve nincsenek, sem ily mentességben nem részesülnek az egyházaknak és hitközségeknek oly ingó vagy ingatlan birtokai, melyeknek kamatai vagy jövedelme a pap, tanító, kántor, harangozó, gondnok és egyházzolgálga, esetleg elagott szegények fizetésére, tehát vegyes célra fordítatnak. (1172/1888. sz. a. kelt döntvény, Közgy. Biróság.)

(Vége köv.)

A szerkesztő üzenete.

K. M. Hálás köszönet, vártam ezt nagyon. Lehetne folytatása is egyes kedves és tréfás epizódok leírásában. Ugyebár erre is számíthatok?

(Sj.) Köszönöm. Ugy-e nem baj, ha egy kicsit késik?

Gy. G. Megjött, nagyon bevág a tárcában. Irjon minél több hírt arról a vidékről. Remélem, már felgyógyult.

T. L. A mit a templomban elő akarunk adni, annak egyháziilag approbálva kell lenni. Sziveskedjék előbb ott kopogni s aztán jöhet csak nálunk.

H. V. Jónni fog.

Kolozs. Legyen máskor is szerencsém.

Sz. Gy. A szerkesztő hálalkodó szívevel kér egy kis elnézést.

M. A praefáció a hely szűke miatt elmaradt, de ellettük. Én úgy gondolom, hogy a lapolvasás arra való, hogy tanuljunk, lelkesedjünk, de meg aztán pi-henjünk is, s itt nem árt, ha néha-néha egy-egy kis mosoly lopódik az olvasó arcára. Különbözn megjegyzéseket, utasításokat, tanácsokat szívesen veszek máskor is, ontól is, meg másoktól is. Üdv.

L. Míg a szerkesztőnek jó kedve van, nincs baj. Majd ha epés száraz, morozus lesz, akkor már baj lesz. Szívesen látom máskor is.

P á l y á z a t.

A kolozsi rkath. hitközségben a kántortanítói állás nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött, melyre ezennel pályázatot hirdetek.

Ez állás javadalmazása következő: 1. a templom pénztárából évi 240 kor., 2. a hivektől párbé cimen mintegy évi 240 kor., 3. 42 hold szántó és kaszáló jelenleg 6 évre kiadva, hasznbér évi 620 kor., 4. állansegély fizetéskiegészítéskép 294. kor., 5. stóla mintegy 50. kor., 6. szemmise alapítványi kamatjádék 19 kor. 12 f., 7. az arra jogosultnak állansegéllyel ötödéves korpótlék.

Természetbeni jó lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamara, pince és sütőházból. Gazdasági melléképület: csür, pajta, sertésöl és faszim. Veteményes kert, kúttal.

Kötelesség: az összes kántori teendők végzése. Mindennapi 6 osztályu osztatlan fiu tanoncok tanítása az egyházi énekre a mindennapi és ismétlős tanulók oktatása.

A birtok után mindennemű adót a javadalmazás után.

Pályázati határidő f. évi március 1-je. Pályázók felkéretnek, hogy tetszés szerint valamelyik közbeeső vasárnapon kántori próbára személyesen megjelenni sziveskedjenek, mivel a személyes megjelenés előnyt nyújt.

A kéllően felszerelt folyamodványokat kérem alólírt címre beküldeni sziveskedjenek.

Kolozs, 1908. február 5-én.

Bálint Gergely,

lelkész
iskolaszéki elnök.

Schmidt János, Budapest, IX. Ráday-u. 40.

Speciálista bármily stíliú és vallásu
templomrendezősi tárgyak
javítása különösen: modern
olajlak márványozásra.

Rákóczi Sorsjáték.

(II. Rákóczi Ferencz lovasszobra javára.)

Főnyeremény:

40,000 korona.

Második nyeremény: 10,000 korona.

Harmadik nyeremény 6000 korona,

összes nyeremények 90,000 K.

Egy sorsjegy ára egy korona.

HUZÁS 1908. MÁRCZIUS HÓ 15-ÉN.

Sorsjegyek kaphatók

Papp György főtéri üzletében

GYULAFEHÉRVÁR.